

Reageren?

Als u wilt reageren op artikelen in deze krant, kunt u schrijven of mailen (met vermelding van uw adres!) naar: Het Parool, Postbus 433, 1000 AK Amsterdam of hetlaatstewoord@parool.nl

het laatste woord

nieuwjaar

Willem Verbaan

FOTO AD NUIS

‘De grote opgave is huizen duurzamer te maken’

Wat brengt 2013? Zeven Amsterdammers blikken vooruit. Vandaag Willem Verbaan (1946), lector vastgoedeconomie aan de Hogeschool van Amsterdam.

‘De stad heeft te maken met massale leegstand van kantoorgebouwen en aanhoudend stijgende grondprijzen. Amsterdam groeit niet meer en moet fors afboeken op de gronden. We moeten daarom op een andere manier naar de bouwsector kijken. Er is een paradigmatische sprong nodig: we moeten inspelen op de krimp. In dat opzicht zijn er zeker positieve resultaten te behalen.

Door de crisis gaan de mensen in de bouwsector op een andere manier denken. De nieuwe trend is sneller, beter en goedkoper. Dat proces zal de komende tijd doorzetten.

De prijzen van nieuwbouw zullen dalen en dat is vooral voor starters gunstig, want voor hen was nieuwbouw nauwelijks betaalbaar. Maar als gevolg van die dalende nieuwbouwprijzen zullen ook de prijzen van bestaande huizen zakken.

Je ziet heel veel nieuwbouwplan-

nen stranden en tegelijkertijd stijgen de prijzen voor renovatie. Daardoor moet er meer binnenstedelijk gebouwd worden. Er kunnen niet meer in één klap honderd woningen worden neergezet, het moet in kleinere projecten van twee of vier.

De sector laat zien dat het kan, grotere bedrijven gaan kleinschaliger te werk, maar burgers zelf gaan ook samenwerken. In collectief particulier opdrachtgeverschap, het zogenoemde CPO, bijvoorbeeld. Ze kopen dan met een groep een kavel bij de ge-

‘Er moet meer binnenstedelijk worden gebouwd’

meente en gaan er in eigen beheer huizen bouwen.

De grotere rol van de burger in het bestuur van de stad is een andere positieve trend die de komende tijd zal doorzetten. Je ziet nieuwe vormen van initiatieven ontstaan waar burgers met elkaar zaken beheren of misschien wel bouwen, in Engeland heten die *development trusts*. Waar banken zich terugtrekken als investeerder, ontstaat ruimte voor burgers om geld te steken in publieke initia-

tieven en mee te denken over bijvoorbeeld de ruimtelijke ordening. Dat creëert een heel nieuwe vorm van bestuur waarbij de overheid in een andere rol terechtkomt, een smallere rol, maar ook een zwaardere omdat de initiatieven wel moeten worden gereguleerd.

In het buitenland zie je deze trend al, maar ook in Nederland heb je, bijvoorbeeld in Culemborg en op Texel, duurzame energiebedrijven die in handen zijn van burgers. Daar zie je ook dat het duurzaamheidsdenken vorm krijgt, die lijn wordt ook in Amsterdam doorgetrokken. Zo is bij de Houthaven West het doel bijvoorbeeld, onder andere door de restwarmte te gebruiken, in de hoogste klasse van duurzaamheid te krijgen. De grote opgave is de bestaande voorraad aan huizen duurzamer te maken.

In Amsterdam hebben we de afgelopen jaren geprobeerd het IJ steeds meer als nieuwe stad te ontwikkelen. Dit is gebeurd door vooral in de oostelijke richting te bouwen met Zeeburg en IJburg. Bij IJburg zijn nog maar twee van de zes geplande eilanden af. De bouw van de overige vier staat de komende tijd hoog op de agenda.”

RUTGER WESTERHOF

Gezond verstand is veiliger

Heel mooi die roep om meer veiligheid voor fietsers. Maar dat moet dan wel van twee kanten komen, voorzien van gezond verstand.

In de Beethovenstraat heeft de gemeente recentelijk zo'n mooi rood fietspad aangelegd, maar het is er eerder gevaarlijker dan veiliger op geworden. Fietsers hebben rechts van zich parkeerplaatsen en moeten dus constant oppassen voor openslaande portieren. Links rijden auto's en wanneer de trams 5 of 24 door de straat rijden, kunnen die weinig anders doen dan uitwijken, waarbij ze minimaal de helft van het fietspad opeisen.

Aan de andere kant zou het ook fijn zijn als fietsers zich aan minimale veiligheidseisen zouden houden zoals hand uitsteken, om zich heen kijken, niet door rood rijden en vooral niet telefoneren, whatsappen of liedjes uitzoeken op het mobieltje tijdens het rijden. Ik heb sinds kort een videocamera op mijn snorscooter gemonteerd en al een leuke verzameling *near misses* met fietsers vastgelegd zodat ik bij een echte aanrijding in ieder geval kan aantonen hoe het ongeluk tot stand kwam.

Een combinatie van beter gedrag en de juiste aanleg van fietspaden zou het aantal verkeersslachtoffer in Amsterdam flink kunnen verminderen, maar dan moeten die fietsers eerst uit die eeuwige slachtofferrol stappen.

Jeroen Goeman Borgesius, Amsterdam

Preventie moet worden beloond

Het zorgstelsel in Nederland is ziek. Premies stijgen, zorg verschaalt, ziekenhuizen wankelen, extra bureaucratie door het vereveningsstelsel. In plaats van meer en individuele keuze en lagere kosten, is sprake van stijgende premies en een run op collectieven. Daardoor verdwijnt op termijn de individuele zorgpolis. De markt neigt naar een nieuw collectief 'ziekenfonds', maar wel een stuk ingewikkelder dan het oude, op solidariteit gebaseerde stelsel.

Onlangs lieten enkele zorgverzekeraars weten te werken aan 'eigen schuld, dikke bult polissen', waarin een heffing op ongezond gedrag wordt opgenomen. Het 'recht op ongezond leven' lijkt niet langer erkend te worden.

Waar verzekeren ooit ontstond vanuit de onderlinge gedachte, stond sociale controle centraal. Wie roekeloos omging met een boerderij met een rieten dak, kon niet rekenen op de solidariteit van de anderen. Wie vandaag de dag als brokkenpiloot te boek staat bij autoverzekeraars, is alleen nog welkom bij Rialto/Terminus die bereid is tegen extra hoge premie extra grote risico's te verzekeren. Het is merkwaardig dat premie-

differentiatie naar leefstijl en risicogedrag nog altijd taboe lijkt.

De voortdurende discussies over het eigen risico vormen een ingewikkelde vorm van compensatie, terwijl preventie zo veel eenvoudiger gestimuleerd kan worden met speciale preventiepolissen waarin de voordelen voor de verzekerden direct werkt zijn.

Zorgverzekeraars zouden hun polissen zo moeten inrichten, dat ze uitnodigen tot preventie. De stop-met-rokencursus moet standaard aangeboden worden, als de tachtig procent van de verzekerden die niet-roken wil dat er een eind komt aan de extreem hoge kosten die de twintig procent wel-rokers veroorzaken. Een deugdelijke risicoprofilering op vrijwillige basis zou een onderdeel van de basisverzekering zijn dat zich snel terugverdient. Dieet- en bewegingsadvies op maat moet beschikbaar zijn voor elke verzekerde.

Menzis doet een voorzichtige poging met Samen Gezond Sparen om verzekerden te stimuleren tot risicomijdend gedrag, Agis en Delta Lloyd zijn de eerste zorgverzekeraars die preventiepolissen aanbieden aan hun verzekerden, met substantiële kortingen.

Nu uit verschillende decennia durende studies zoals de China Study, de Adventist Health Study en de Harvard Nurses Health Study blijkt dat vegetariërs niet alleen veel langer leven (tot wel tien jaar langer dan gemiddeld), maar ook veel minder kans hebben op ernstige ziektes, ligt het voor de hand mensen die kiezen voor een gezonde leefstijl bij elke verzekeraar de kans te bieden zich in een collectieve polis te verzekeren met geestverwanten. Voor stoppen met roken was al veel langer bekend hoezeer de medische risico's daarmee te beperken zijn.

Los van dieetkeuze of het vermijden van ongezond gedrag zoals roken, zou de leefstijl van bewust levende verzekerden kunnen samenhangen met een lagere zorgconsumptie. Daarvoor zijn tal van aanwijzingen die via groepsmonitoring bevestigd zouden kunnen worden.

Soortgelijke effecten zouden meetbaar kunnen zijn binnen groepen die veel aan lichaamsbeweging doen, niet roken, niet drinken, biologisch voedsel kiezen of anderszins bewuster kiezen voor behoud van hun gezondheid.

Via het clusteren van verzekerden met een bijzondere aandacht voor

leefstijl kan ook op andere wijze invloed worden uitgeoefend op de organisatie van het zorgstelsel. Zo wordt bijvoorbeeld vanuit de Vegapolis aandacht gevraagd voor vegetarische maaltijden in zieken- en verpleeghuizen en de verzekeraar steunt de ontwikkeling van medicijnen die tot stand komen zonder dierproeven of geen dierlijke ingrediënten bevatten. Verder zijn ook de vergoedingen voor alternatieve medicijnen hoger.

Een verzekeraar moet zich inleven in de zorgconsument en diens behoeften en levensstijl. Solidariteit is gebaseerd op gezamenlijke inspanning. Wie niet wil werken aan de eigen gezondheid plaatst zichzelf buiten de groep van mensen die dat wel doet. Preventiepolissen voor specifieke doelgroepen zijn veel aansprekender dan de introductie van 'eigen schuld, dikke bult polissen'.

De kosten in de zorg kunnen beheersbaar blijven als we daar samen de schouders onder zetten. En daarmee kunnen we meteen onze gezondheid verzekeren, voor zover dat binnen onze eigen mogelijkheden ligt!

Ruud Koonstra, groen ondernemer en secretaris van de Stichting Preventiepolis